

बिना ऑपरेशन 99%* इलाज !

• सुरक्षित • प्रभावी • वैज्ञानिक पद्धत

स्ट्रीप डिस्क

- गणज्यावटील दख कमी करणे
- नसांवरी होणाऱ्या त्रास कमी करणे
- वेदनानुक्त हालचाल
- ऑपरेरेशनशिवाय प्रभावी इलाज

पाठदुखी

- सायटिका, लॅम्बर पेन
- नसाल स्पॅन्म कमी करणे
- स्थिती सुधारणे
- वेदनानुक्त जीवनशैली

गुडघेदुखी

- आमेदायटिस (झांझ्यातील डोण)
- मेनिसकल, क्लिगॅरेंट दुखापत
- गुडघ्याची सूज व वेदना कमी करणे
- गुडघा बदलण्याची गरज टाळा

फ्रोझन शोल्डर

- खांद्या गोळेणे (Frozen Shoulder)
- खांद्याची हालचाल सुधारणा
- वेदना कमी करणे
- पूर्ण हालचाल पुन्हा मिळवा

Dr. Bhushan Gulabrao Sagane

MBBS D.ORTHO

Orthopedic Surgeon

Joints, Trauma, Spine
and Pain Management

बिना ऑपरेशन उपचार

वेदनारहित उपचार पद्धती

आमची सेवा
जुलट आवारा वेगळिन
आवडाल लयकर पद्धत

साखड इमेजर किंवा
थोटा वाही

तुम्हा डॉक्टरांच्या
वेदनांनिक उपचारा

फिजिओथेरेपी

मॅन्युअल थेरेपी

पेन मॅनेजमेंट

रिजनरेशन थेरेपी

GET LIFE HOSPITAL

७. Rukmini Nagar, Amravati

वेळ (Time)

11:00 am to 3:00 pm

7:00 pm to 8:00 pm

आजक अपॉइंटमेंट घ्या

07212571357

9881299722

वेदना मक्ती जीवनाकडे एक पाऊल आजक टाका !

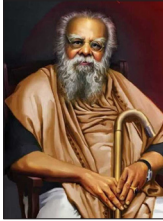
जीवन! हे सहज नसतं; ते जगायचं असतं!

जीवन... चार अक्षरांचा हा शब्द; पण त्यामध्ये संपूर्ण विश्व सामावलेले आहे. जीवन म्हणजे केवळ श्वास घेणे, दिवस ढकलणे, पैसा कमावणे, मोठे घर बांधणे किंवा मुलांना मोठ्या पदावर पोहोचवणे नव्हे. जीवन म्हणजे स्वतःच्या अस्तित्वाला अर्थ देणे, माणूस म्हणून जगणे आणि आपल्या जगण्यामुळे इतरांच्या आयुष्यातही आनंद, आधार आणि माणुसकीची ज्योत पेटवणे होय.

जीवन सहज नसतं; ते जगायचं असतं!
आपले जीवन आपले असले, तरी ते केवळ स्वतःसाठी जगता येत नाही. आपल्या आयुष्याशी अनेक नाती, माणसं, समाज आणि भावभावना जोडलेल्या असतात. म्हणूनच प्रत्येकाने स्वतःच्या सुखासोबत इतरांच्या सुखाचाही विचार करायला हवा. जीवनामध्ये काहीच स्थिर नाही. प्रत्येकाला जगण्यासाठी एक मर्यादित वेळ मिळालेला आहे. तो वेळ कसा वापरायचा, हे मात्र आपल्या हातात आहे. जगायचे म्हणजे केवळ जगत राहायचे नसते; तर आपल्या जगण्याचे सार्थक करायचे असते. या जगात कोणीही अमरत्वाचा पट्टा घेऊन आलेले नाही. मृत्यू अटळ आहे, पण त्याआधी आपण कसे जगलो, किती माणसे जोडली, किती मनांना आधार दिला आणि समाजाला काय दिले, हेच आपल्या जीवनाचे खरे मोजमाप ठरते. आज मात्र माणूस अनेकदा माणसापासूनच दूर जाताना दिसतो. ज्ञांयांचावर आपण मान, सन्मान आणि विश्वास ठेवतो, तेच कधी कधी आपल्याला हिणवतात, दुखावतात किंवा अपमानित करतात. अशा वेळी प्रश्न पडतो शिक्षित कोण आणि अडाणी कोण? अडाणी शिक्षित की शिक्षित अडाणी? शिक्षणाने पदवी मिळते; परंतु माणुसकी शिकावी लागते. ज्ञानाने बुद्धी समृद्ध होते; पण संस्कारांनी मन समृद्ध होते. पैसा माणसाला श्रीमंत करू शकतो; पण प्रेम, आपुलकी आणि संवेदनशीलता विकत घेता येत नाही.आज अनेकांच्या हातात पैसा भरपूर आहे; परंतु एकमेकांसाठी वेळ नाही. घर मोठे झाले, गाड्या

ई.व्ही. रामासामी ‘दक्षिण-पूर्व आशियाचे सॉक्रेटिस’!

इरोड वेंकटप्पा रामासामी हे जगभरात ‘पेरियार’ (तामिळ भाषेत अर्थ: महान व्यक्ती किंवा आदरणीय वडील) या नावाने प्रसिद्ध आहेत. हे दक्षिण भारतातील एक महान समाजसुधारक, राजकारणी आणि द्रविड चळवळीचे प्रणेते (जनक) होते. त्यांनी तामिळनाडू आणि दक्षिण भारतात सामाजिक समानता, महिलांचे हक्क आणि जातीव्यवस्थेच्या निर्मूलनासाठी क्रांतिकारी लढा दिला. १७ सप्टेंबर १८७९, इरोड (तामिळनाडू) एका श्रीमंत व्यापारी कुटुंबात झाला. त्यांचे पूर्ण नाव इरोड वेंकटप्पा रामासामी नायकर असून त्यांचे औपचारिक शिक्षण केवळ प्राथमिक स्तरापर्यंत (पाचवीपर्यंत) झाले, परंतु त्यांच्याकडे प्रचंड बुद्धिमत्ता आणि तर्कशुद्ध विचार करण्याची क्षमता होती. पेरियार यांनी समाजातील अनिष्ट रूढी-परंपरा, अंधश्रद्धा आणि जातीय विषमतेवर तीव्र प्रहार केले. १९२५ मध्ये त्यांनी स्वाभिमान चळवळीची सुरुवात केली. उपेक्षित आणि शोषित जातींमधील

लोकांमध्ये आत्मसन्मान जागवणे, हा या चळवळीचा मुख्य उद्देश होता. ब्राह्मणी वर्चस्वाला विरोध करत त्यांनी ‘पुरोहित नसलेली लग्ने’ लावण्यास प्रोत्साहन दिले. केळमधील वायकोम येथील मंदिराच्या रस्त्यांवर अस्पृश्यांना चालण्याची बंदी होती. या अन्यायाविरुद्ध पेरियार यांनी तीव्र आंदोलन केले आणि त्यांना तुरुंगवासही झाला. या आंदोलनामुळे त्यांना ‘वायकोम वीर’ (वायकोमचे नायक) ही पदवी मिळाली. १९४४ मध्ये पेरियार यांनी ‘जस्टिस पार्टी’चे रूपांतर ‘द्रविडर कळघम’ या सामाजिक-राजकीय संघटनेत केले. ही संघटना पूर्णपणे बिगर-राजकीय होती आणि तिचा उद्देश द्रविड संस्कृतीचे जतन करणे व सामाजिक सुधारणा घडवून आणणे हा होता. त्यांनी उत्तर भारतीय संस्कृती आणि हिंदी भाषेच्या लादण्याला कडक विरोध केला. दक्षिण भारतातील राज्यांसाठी त्यांनी स्वतंत्र ‘द्रविडीस्तान’ची मागणी देखील लावून धरली होती. पेरियार हे पूर्णपणे बुद्धिवादी आणि निरीश्वरवादी होते.

त्यांनी देव, धर्मग्रंथ आणि मानवनिर्मित जातीव्यवस्था पूर्णपणे नाकारली. ‘मानव धर्म एकच आहे आणि तो म्हणजे मानवता,’ असे त्यांचे मत होते. महिलांच्या हक्कांसाठी पेरियार यांनी मोठे काम केले. त्यांनी बालविवाहाला विरोध केला, विधवा पुनर्विवाहाचे समर्थन केले आणि महिलांना मालमत्तेत समान अधिकार मिळायला हवेत, अशी भूमिका घेतली. महिलांनी स्वतःचे निर्णय स्वतः घ्यावेत, यावर त्यांचा भर होता. तमिळ भाषा शिकणे सोपे व्हावे, म्हणून त्यांनी तमिळ लिपीत काही महत्त्वपूर्ण सुधारणा सुचवल्या, ज्या नंतर तामिळनाडू सरकारने अधिकृतपणे स्वीकारल्या. वारसापेरियार यांच्या विचारांनी तामिळनाडूच्या राजकारणाला आणि समाजकारणाला कायमची दिशा दिली. तामिळनाडूतील आजचे प्रमुख राजकीय पक्ष हे पेरियार यांच्या द्रविड विचारसरणीतूनच पुढे आले आहेत. संयुक्त राष्ट्रांच्या युनेस्को संस्थेने १९७० मध्ये पेरियार यांना ‘आधुनिक युगाचे प्रेषित’ आणि ‘दक्षिण-पूर्व आशियाचे सॉक्रेटिस’ म्हणून गौरवले होते.

गणपती Special... अंकातून व्यक्तिमत्त्वाचा शोध

काही माणसं फक्त स्वप्न पाहत नाहीत... त्या स्वप्नाला दिशा देतात. काहीतरी नवीन शिकायचं, काहीतरी वेगळं करायचं, स्वतःची ओळख निर्माण करायची आणि एकदा ध्येय ठरलं की— “हे मला करून दाखवायचंच!” ही जिद्द मूलांक ३ च्या व्यक्तिमत्त्वात अनेकदा दिसून येते. ज्यांचा जन्म ३, १२, २१ किंवा ३० तारखेला झाला आहे, त्यांचा मूलांक ३ मानला जातो. अंकशास्त्रानुसार मूलांक ३ वर गुरुचा प्रभाव मानला जातो. त्यामुळे ज्ञान, शिक्षण, महत्त्वाकांक्षा, creativity, आत्मविश्वास आणि इतरांना मार्गदर्शन करण्याची वृत्ती यांच्याशी या अंकाचा संबंध जोडला जातो.
ज्ञानाची भूक... आणि काहीतरी मोठं करण्याची इच्छा मूलांक ३ ची व्यक्ती एखादी गोष्ट शिकली की ती स्वतःपुरती ठेवेलच असं नाही.
“मला समजलं... आता इतरांनाही समजावून सांगायचं!” हा स्वभाव अनेकदा दिसतो. म्हणूनच Teaching, Education, Management, Writing, Public Speaking, Law, Ad-ministration, Business आणि Creative क्षेत्रांमध्ये त्यांची आवड किंवा क्षमता दिसू शकते.
त्यांच्या मनात कल्पना भरपूर असतात. कधी एकाच वेळी दहा गोष्टी सुरू करण्याची इच्छा होते! पण इथेच एक महत्त्वाचा धडा

आहे—कल्पना कितीही मोठी असली तरी तिचं Execution आणि सातत्य तितकंच महत्त्वाचं असतं. “मला माझी वेगळी ओळख निर्माण करायची आहे!” मूलांक ३ व्यक्तीला अनेकदा स्वतःच्या क्षमतेचा मोठ्या प्रमाणावर उपयोग करायचा असतो. त्यांना growth हवी असते. Recognition आवडतं. आपल्या कामाची दखल घेतली जावी असं वाटतं. आणि जेव्हा त्यांना योग्य दिशा, योग्य वातावरण आणि योग्य संधी मिळते, तेव्हा त्यांची महत्त्वाकांक्षा मोठ्या ध्येयात बदलू शकते.
पण याच बाजूची दुसरी छटा आहे— कधी कधी स्वतःचं मत योग्य असल्याचा अतिविश्वास, impatience किंवा इतरांचं मत न ऐकण्याची वृत्ती अडथळा ठरू शकते. म्हणून मूलांक ३ साठी एक सुंदर धडा— ज्ञान वाढवा... पण त्यासोबत नम्रताही वाढवा. काही प्रसिद्ध व्यक्तिमत्त्वांकडे पाहूया... स्वामी विवेकानंद — १२ जानेवारी स्वामी विवेकानंदांच्या जीवनात ज्ञान, विचार, आत्मविश्वास आणि समाजाला दिशा देण्याची शक्ती स्पष्टपणे दिसते. त्यांनी केवळ ज्ञान मिळवलं नाही, तर ते ज्ञान समाजापर्यंत पोहोचवलं. त्यांच्या विचारांनी तरुणांना स्वतःच्या क्षमतेवर विश्वास ठेवण्याची प्रेरणा दिली. ज्ञान स्वतःपुरतं न ठेवता त्यातून इतरांना दिशा देणं— मूलांक ३ च्या ऊर्जेचं एक सुंदर उदाहरण म्हणून त्यांच्याकडे पाहता येतं.

जेफ बेझोस — १२ जानेवारी
जेफ बेझोस यांच्या प्रवासात मोठं विचार करण्याची वृत्ती, नवीन कल्पना, दीर्घकालीन दृष्टी आणि विस्ताराची महत्त्वाकांक्षा दिसते. एका ऑनलाइन पुस्तकविक्रीच्या कल्पनेपासून सुरुवात करून त्यांनी Amazon ला जागतिक स्तरावरील मोठ्या व्यवसायात विकसित केलं.
मूलांक ३ च्या संदर्भात पाहिलं तर— मोठी कल्पना + महत्त्वाकांक्षा + सातत्यपूर्ण कृती = काहीतरी मोठं निर्माण करण्याची शक्यता.
त्यांच्या प्रवासातून एक गोष्ट नक्कीच लक्षात येते— “सपने वो नहीं जो नींद में आते हैं, सपने वो हैं जो आपको सोने नहीं देते।” रजनीकांत — १२ डिसेंबर. साध्या पार्श्वभूमीतून आलेल्या व्यक्तीने स्वतःची एक वेगळी ओळख निर्माण केली. रजनीकांत यांच्या प्रवासात मेहनत, आत्मविश्वास, style आणि स्वतःची स्वतंत्र ओळख निर्माण करण्याची जिद्द दिसते. लोकप्रियतेच्या शिखरावर पोहोचल्यानंतरही त्यांची स्वतःची वेगळी per-

व्हायरल इन्फेक्शन केसेस वाढल्या

हवामानातील बदल (ऊन-पाऊस-थंडीचा खेळ), वाढता दमटपणा किंवा संसर्गाचा प्रसार यामुळे सध्या व्हायरल इन्फेक्शन (विषाणूजन्य संसर्ग) च्या केसेस वेगाने वाढत आहेत. या काळात लहान मुले आणि ज्येष्ठाना संसर्ग होण्याचा धोका सर्वाधिक असतो.

प्रमुख लक्षणे : अचानक जोरात किंवा सौम्य ताप येणे आणि थंडी वाजणे घसा खवखवणे, सर्दी, खोकला आणि शिंका येणे तीव्र अंगदुखी, डोकेदुखी आणि सांधेदुखी थकवा, अशक्तपणा आणि भूक न लागणे काहींमध्ये मळमळ,

आजच्या काळातील आणखी एक चिंतेची बाब म्हणजे नात्यांमधील वाढता व्यवहार

पूर्वी माणसं भावनिक होती, म्हणून नाती जपत होती. नंतर माणसं ‘प्रॅक्टिकल’ झाली आणि नात्यांमध्ये व्यवहार शोधू लागली. आता अनेक ठिकाणी माणूस ‘प्रोफेशनल’ झाला आहे.फायदा असेल तरच नाते जोडायचे! परंतु आयुष्याच्या प्रत्येक ठिकाणी व्यवहार चालत नाही. काही नाती ही व्यवहाराच्या पलीकडे असतात. काही माणसं आपल्या आयुष्यात येतात ती फायद्यासाठी नव्हे, तर ऋणानुबंधासाठी. अशा नात्यांना जपणे गरजेचे आहे. कारण ऋणानुबंध जपले की संस्कार निर्माण होतात, मनाला समाधान मिळते आणि जीवन समृद्ध होते.गरजा कधीच पूर्ण होत नाहीत. एका गरजेपाठोपाठ दुसरी गरज उभी राहते. पैसा वाढतो, अपेक्षा वाढतात आणि अपेक्षांबरोबर असमाधानही वाढते. म्हणूनच जीवनात संपत्तीपेक्षा समाधान मिळवण्याचा प्रयत्न केला पाहिजे.आपल्या आवडत्या माणसाचे आपल्या सोबत असणे ही आयुष्यातील सर्वात मोठी कमाई असते. मात्र अशी माणसं प्रत्येकाच्या वाट्याला येतातच असे नाही. नशिबाने एखादे प्रेमळ, समजूतदार आणि निस्वार्थी माणूस आयुष्यात आले, तर त्याला हळुवारपणे जपले पाहिजे. कारण अशी माणसे पैसा देऊन मिळत नाहीत; ती नात्यांच्या ऊर्बेतून मिळतात.

चुकीच्या लोकांच्या संगतीत राहिलात तर तुमच्यावरही त्यांच्या सावलीचा परिणाम होतो. त्यामुळे माणसांची निवड करताना सावध असणे आवश्यक आहे. मात्र एकटेपणाची भीती बाळगून चुकीची नाती स्वीकारण्यापेक्षा काही काळ एकटे राहणे अधिक चांगले. मनशांती ही कोणत्याही नात्यापेक्षा मोठी संपत्ती आहे. परिवर्तन हा जगाचा नियम आहे. परिवर्तन थांबवता येत नाही. काळ बदलणार, तंत्रज्ञान बदलेल,

महाग झाल्या, सुखसोयी वाढल्या; पण मनामधील आपुलकी कमी होत चालली आहे. एकेकाळी आपल्या संस्कृतीत ‘अतिथी देवो भव’ ही भावना होती. आज परिस्थिती अशी झाली आहे की, ‘अतिथी न येवो, देव!’ अशी मानसिकता निर्माण होताना दिसते.माणुसकी तोंडी लावण्यापुरती शिल्लक राहू नये, ही काळाची गरज आहे.गेल्या काही दशकांत समाजात आमूलाग्र परिवर्तन झाले. विज्ञान, तंत्रज्ञान, शिक्षण, पैसा आणि आधुनिक जीवनशैलीने माणसाचे जीवन बदलले. हे परिवर्तन आवश्यकही होते. मात्र या परिवर्तनाच्या प्रवाहात आपण नाती, संस्कार, ऋणानुबंध आणि माणुसकी तर गमावत नाही ना, याचा विचार करणे अत्यंत गरजेचे आहे.

आजची पिढी उद्याचा समाज घडवणार आहे. त्यामुळे नवीन पिढीबद्दल तक्रार करण्यापूर्वी आपण स्वतःकडे पाहिले पाहिजे. मुले ही आई-वडिलांचे प्रतीक आणि प्रतिबिंब असतात. मुलांमध्ये संस्कारांचा अभाव जाणवत असेल, तर त्यामागे आपल्या संस्कारपद्धतीतील कमतरता शोधली पाहिजे. मुलांनी मोठे शिक्षण घेतले, उच्च पद मिळवले, भरपूर पैसा कमावला म्हणजे त्यांचे आयुष्य यशस्वी झाले असे नाही. त्यांनी चांगला माणूस ओळखला, चांगल्या माणसांशी नाते जपले, गरजूच्या वेदना समजून घेतल्या आणि समाजासाठी काही करण्याची भावना मनात ठेवली, तरच त्यांच्या शिक्षणाचे खरे सार्थक झाले असे म्हणता येईल.आपण कोणत्या पदावर आहोत, यापेक्षा

काशी तीर्थयात्रा घटना

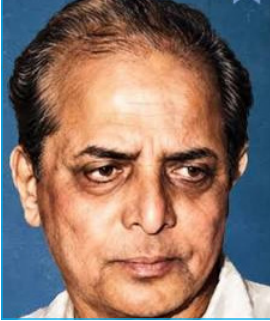
१९०४ मध्ये, पेरियार काशी विश्वनाथच्या पूजनीय शिव मंदिराला भेट देण्यासाठी काशीच्या तीर्थयात्रेला गेले. हिंदू धर्मातील सर्वात पवित्र स्थळांपैकी एक मानले जात असले तरी , त्यांनी भीक मागणे आणि मृतदेह तरंगवणे यासारख्या अनैतिक गोष्टी पाहिल्या. जेव्हा त्यांनी ' ब्राह्मणी शोषण' म्हटले त्याचा अनुभव घेतला, तेव्हा त्यांची निराशा सर्वसाधारणपणे कार्यात्मक हिंदू धर्मापर्यंत पसरली. पेरियार, अंदाजे १९१० च्या दशकात तथापि, काशीमधील एका विशिष्ट कथित घटनेचा पेरियार यांच्या विचारसरणीवर आणि भविष्यातील कार्यावर खोलवर परिणाम झाला. पूजास्थळी पाहुण्यांना मोफत जेवण दिले जात असे. पेरियार यांना धक्का बसला की, केवळ ब्राह्मणांनाच जेवण देणार्या धर्मशाळांमध्ये त्यांना जेवण नाकारण्यात आले. तीव्र भुकेमुळे, पेरियार यांना उघड्या छातीवर पवित्र जानवे घालून ब्राह्मणाचा वेष धारण करून एका भोजनालयात प्रवेश करणे भाग पडले. परंतु त्यांच्या मिशांमुळे ते ओळखले गेले. मंदिराच्या द्वारपालाने असा निष्कर्ष काढला की पेरियार ब्राह्मण नाहीत, कारण हिंदू शास्त्रानुसार ब्राह्मणांना मिशा ठेवण्याची परवानगी नाही. त्याने केवळ पेरियार यांना आत जाण्यापासून रोखले नाही, तर त्यांना उद्धटपणे रस्त्यावर ढकलले. भूक असह्य झाल्यामुळे पेरियार यांना रस्त्यावरील उरलेले अन्न खाण्यास भाग पडले. याच सुमारास त्यांच्या लक्षात आले की, ज्या खानावळीत त्यांना प्रवेश नाकारण्यात आला होता, ती दक्षिण भारतातील एका श्रीमंत गैर-ब्राह्मणाने बांधली होती. या भेदभावपूर्ण वृत्तीमुळे पेरियार यांचा हिंदू धर्मावरील विश्वासाला धक्का बसला, कारण काशीमध्ये त्यांनी पाहिलेल्या घटना, सर्वांचे स्वागत करणाऱ्या पवित्र स्थळाच्या त्यांच्या मनात असलेल्या प्रतिमेपेक्षा पूर्णपणे वेगळ्या होत्या. काशीच्या भेटीपर्यंत पेरियार आस्तिक होते, त्यानंतर त्यांचे विचार बदलले आणि ते नास्तिक झाले.

उलट्या किंवा जुलाब संसर्ग वाढण्याची मुख्य कारणे: हवामानातील बदल: तापमानात अचानक होणाऱ्या बदलांमुळे शरीराची रोगप्रतिकारशक्ती क्षीण होते. संसर्गाचा प्रसार: बाधित व्यक्तीने खोकल्याने किंवा शिकल्याने हवेद्वारे विषाणू पसरतात. स्वच्छतेचा अभाव: हात न धुणे किंवा अस्वच्छ हातांनी नाक-तोंडाला स्पर्श करणे.

व्यावयाची काळजी व उपाय : भरपूर द्रवपदार्थ घ्या: कोमट पाणी, लिंबू पाणी किंवा सूप प्या जेणेकरून डिहायड्रेशन होणार नाही.

दलित साहित्याला मुख्य प्रवाहात आणण्यात मोठे योगदान असणारे साहित्यिक! आज समीक्षक भालचंद्र फडके यांचा स्मृतिदिन

डॉ. भालचंद्र दिनकर फडके हे मराठीतील एक ख्यातनाम समीक्षक, लेखक आणि दलित साहित्याचे मर्मग्राही भाष्यकार होते. त्यांचा जन्म १३ मे १९२५ रोजी धरवाड येथे झाला.त्यांनी पुणे विद्यापीठाच्या मराठी विभागात आणि इतर ठिकाणी महत्त्वपूर्ण शैक्षणिक व साहित्यिक कार्य केले. त्यांचा 'मराठी कथेची वाटचाल (१८००-१९५०)' हा पीएच.डी.चा प्रबंध मराठवाडा विद्यापीठाने १९६७ मध्ये स्वीकृत केला होता. डॉ. भालचंद्र फडके यांची समीक्षा मर्मग्राही आणि सामाजिक भान असलेली होती. दलित साहित्याला मुख्य प्रवाहात आणण्यात आणि त्याचे मूल्यमापन करण्यात त्यांचे योगदान मोठे आहे. वेदना आणि विद्रोह (१९७७) हे त्यांचे दलित साहित्यावरील अत्यंत प्रसिद्ध समीक्षात्मक पुस्तक आहे, ज्याने मराठी साहित्यात मोठी चर्चा घडवून आणली. कथाकार खानोलकर (१९६९) बा. भ. बोरकर, ग. ना. कानोलकर यांच्या साहित्याचा त्यांनी घेतलेला मागोवा महत्त्वपूर्ण ठरला. मराठी लेखिका: चिंता आणि चिंतन (१९८०): महिला लेखिकांच्या साहित्याचा व त्यांच्या समस्यांचा घेतलेला वेध. याशिवाय प्रत्येकी कथासंग्रह आणि चरित्रात्मक साहित्याचे संपादन व लेखनही केले आहे. मराठी दलित साहित्याला तात्त्विक आणि सामाजिक आधार देणारे समीक्षक म्हणून त्यांचा नेण नेहमी आदराने घेतले जाते. भालचंद्र फडके यांचे माध्यमिक शिक्षण सोलापूरच्या जै नूरकुल व हरिभाई देवकर पुरशाला, सोलापूर येथे झाले. सोलापूरच्याच दयानंद महाविद्यालयामधून पदवी परीक्षा उत्तीर्ण झाल्यावर ते पुणे विद्यापीठातून मराठी घेऊन एम.ए. झाले. मराठी कथा या विषयावर त्यांनी विद्यावाचस्पती (पीएच.डी) पदवी संपादन केली. पुढेही त्यांचा ‘मराठी कथा’ हा काही प्रमाणात अभ्यासाचा विषय राहिला. ह.भ.प.दिनकरबुवा फडके यांचे ते चिरंजीव. वडील राष्ट्रीय कीर्तनकार म्हणून प्रख्यात होते, हिंदू महासभेच्या विचारांचे होते. मात्र त्यांची मुले सुधारणावादी, प्रायः साम्यवादी. समाजवादी अशा डाव्या विचारसरणीकडे झुकणारी

होती. भालचंद्र फडकेही त्याला अपवाद नाहीत. सुरुवातीस काही काळ भारतीय युद्ध खात्यात नोकरी केल्यानंतर निवृत्तीपर्यंत फडके यांनी अध्यापन हाच पेशा निवडला. १९४५ ते १९५५ असे एक दशक माध्यमिक शिक्षक म्हणून त्यांनी काम केले. त्यानंतर मिलिंद महाविद्यालय, औरंगाबाद आणि शासकीय महाविद्यालय येथे मराठीचे अध्यापन केले. हा सगळा काळ चौदा वर्षांचा होता. १९६९ साली ते पुणे विद्यापीठात रुजू झाले. १५म अधिव्याख्याता आणि १९७८ साली प्रपाठक झाले. १९८५ साली निरंतर प्रौढ शिक्षण संचालक म्हणून ते निवृत्त झाले. फडके मराठीतील ख्यातनाम समीक्षक होते ते त्यांची समीक्षेवरील अनेक पुस्तके आहेत, त्यापैकी ‘कथाकार खानोलकर’ (१९६९), ‘दलित साहित्य: वेदना आणि विद्रोह’ (१९७७), ‘मराठी लेखिका: चिंता आणि चिंतन’ (१९८०) ही काही प्रसिद्ध पुस्तके असून त्यामुळे त्यांच्यावर ‘समीक्षक’ ही मुद्रा उमटली. त्यांची समीक्षा मर्मग्राही, सामाजिक भान जागे करणारी आणि काही प्रमाणात प्रेरणा देणारी होती. दलित साहित्याचा त्यांनी वेळोवेळी घेतलेला धांडोळा साक्षेपी समीक्षेचा एक चांगला प्रकार होता.त्यांनी अरविंद गोखले यांच्या कथा संपादित केल्या आहेत आणि कथांची अन्य संपादित पुस्तके ही त्यांच्या नावावर आहेत. डॉ.आंबेडकरांवर त्यांनी चरित्रपर लेखन केले. १९७३ ते १९७६ या काळात मराठी साहित्य पत्रिकाचे (पुणे) ते संपादक होते. त्या काळातील नामवंत समीक्षकांचे लेखन प्रसिद्ध करून त्यांनी पत्रिकेचा दर्जा उंचावला. त्यांची संपादकीय व समीक्षकीय दृष्टी चिकित्सक होती.भालचंद्र फडके यांचे १८ सप्टेंबर २००४ रोजी यांचे निधन झाले. (काही नोंदींनुसार १७ सप्टेंबर किंवा १६ सप्टेंबर).

मूलांक ३ – स्वप्न मोठं असेल... तर आकाशही छोटं वाटतं!

मध्ये असतील तर expansion. Job मध्ये असतील तर higher position. Teaching मध्ये असतील तर स्वतःची teaching style. Creative field मध्ये असतील तर स्वतःची वेगळी ओळख. पण लक्षात ठेवा—मोठं विचारणं महत्त्वाचं आहे,पण मोठ्या विचाराला रोजच्या छोट्या कृतीची जोड देणं त्याहून महत्त्वाचं आहे. Relationships मध्ये मूलांक ३ मूलांक ३ व्यक्ती प्रेमळ आणि expressive असू शकते. पण नात्यांमध्ये त्यांना respect आणि appreciation देखील मिळवते वाढू शकतात. कधी कधी आपल्या विचारांवर जास्त ठाम राहिल्यामुळे मतभेद होऊ शकतात. म्हणून नात्यासाठी एक छोटаса मंत्र— “ऐकून घेणं म्हणजे हार मानणं नाही...कधी कधी ते नातं जिंकणं असतं.” मूलांक ३ ची खरी ताकद ज्ञान आहे...कल्पना आहेत...महत्त्वाकांक्षा आहे...पण या सगळ्याला जेव्हा शिस्त, सातत्य आणि योग्य दिशा मिळते, तेव्हा व्यक्ती स्वतःसोबत इतरांनाही पुढे घेऊन जाऊ शकते. आणि म्हणूनच मूलांक ३ मध्ये Teacher, Men-tor, Leader किंवा Guide होण्याची प्रवृत्ती दिसू शकते. “रास्ते मुश्किल हैं तो क्या हुआ, मंजिल भी तो खास होनी चाहिए... जिसला रखो, कदम बढ़ाते रहो, जिसदी में अपनी पहचान होनी चाहिए।”

कारण मूलांक ३ च्या व्यक्तीची गोष्ट फक्त स्वप्नांची नसते...ती स्वप्नांना आकार देण्याची गोष्ट असते. गणपती बाप्नांचा संदेश, गणपती म्हणजे बुद्धी, विवेक आणि योग्य निर्णयाची आठवण. मूलांक ३ साठी संदेशही तसाच—मोठी स्वप्नं बघा...मोठे विचार करा, पण अहंकारापेक्षा ज्ञानाला आणि ज्ञानापेक्षा विवेकाला मोठं ठेवा. “उड़ान बड़ी हो तो आसमान छोटा लगने लगता है, बस हीसला जिंदा रखना पड़ता है।” एक महत्त्वाची गोष्ट फक्त मूलांक ३ पाहून संपूर्ण व्यक्तिमत्त्व ठरवता येत नाही. तुमच्या पूर्ण जन्मतारखेत ३ हा अंक किती वेळा आला आहे, इतर कोणते अंक आहेत आणि त्यांची परस्पर रचना काय आहे—यावरही अंकांची अभिव्यक्ती बदलू शकते. म्हणूनच प्रत्येक मूलांक ३ व्यक्तीची कहाणी वेगळी असते.अंक फक्त संख्या नाही. प्रत्येक अंकामागे एक स्वभाव, एक संघर्ष आणि एक कहाणी असते.

तुमचा मूलांक ३ आहे का? विचार करा.

सीमा बक्षी
अकोला
मो. नं.
9834571153

